

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 21.

23. (10.) маја 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издаје сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egvetem-uteza 4.

Издаје и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Ратни немоћници.

Докле се наши јуначки војници на бојним пољима боре, дотле је нама овде на дому важна и племенита дужност да се збринемо за оне војнике, који су у борби постали немоћни, богаљеви, такозвани инвалиди.

Дужност је то свију нас, дакле нашега друштва, да те ратне немоћнике милосрдним срцем и милосном руком потпомажемо да дођу до пристojне зараде, али дужност је то и државе и њезине власти, да са средствима, која стоје њојзи на расположење, да ове инвалиде потпомогне.

По уредби, која је до сада постојала, дужна је држава да даде војницима, морнарима, војничким и морнарским подчасницима инвалидску мировину, рањеничку доплату и да их смести у инвалидске домове.

Инвалидска мировина бива стална и привремена. Сталну инвалидску мировину добијају војници који су у делатној служби, пред непријатељем, без своје кривице, било рањени, било са ратнога умора, умне поремећености, изнемоглости, узетости или ослепелости на оба ока постали за зараду неподобни или су са спољашње телесне повреде убогаљени.

Ну војник постаје са свију ових незгода достојан инвалидске мировине ако је са њих постао неспособан за зараду у грађанскоме занимању. Војене власти установљују, на темељу мишљења војничких прегледних одбора, да ли коме припада инвалидска потпора и колика треба да је.

Ако војене власти налазе да је неко доиста постао са војничке службе посве немоћан, али да отуда још

може зарађивати у грађанском занимању, имаће права на сталну инвалидску мировину само онда, ако се новим прегледом после пет година ипак установи да је баш са те исте немоћи неспособан за зараду. Не мари ништа што инвалид имаде такова прихода који не потиче од редовне грађанске зараде. Ако неко прима потпоре од Земаљске Газдинске Радничке Благајнице или ако имаде свога иметка ипак му припада инвалидска мировина и од државе. Дакле гтавно је да инвалид није способан да зарађује себи свога опстанка грађанским занимањем.

Привремена инвалидска мировина дозвољава се ономе војнику или подчаснику који не може да служи у војсци, не може да зарађује у грађанском занимању, али је изглед да ће моћи и оздравити. Ова се мировина може дозволити по мишљењу прегледнога одбора за време од године или највише три године дана. Пошто истече ово време, инвалид се подвргне новоме прегледу, те му се по томе прегледу онда одреди даља мировина.

Мировина износи:

за редова (проста војника)	К 6		месечно
за разводника, опходовођу, удешача	« 8		
за десетника или њему равна подчасника	« 10		
за одсечнога војника или њему равна подчасника	« 12		
за стражмештера или њему равна подчасника	« 14		

Мировина се одређује по петинском стању а не по наслову. По томе

насловни одсечни војник добија само десетничку мировину.

Сваки инвалид има права да износ своје двогодишње мировине прими као коначну отпремнину, ако је по мишљењу прегледнога одбора изглед да ће моћи бар још две године дана живети. Одсечни војник може дакле место сталне мировине примити 288 круна у један мах и с тиме је за навек отпремљен.

Рањеничку доплату добија војник и онда кад је способан да зарађује. Дакле могуће је да неко не добије мировину али зато прима рањеничку доплату или ти ужива обе врсте војничког издржавања; али бива и то да неко добија само инвалидску мировину. Битно је само то како је ко рањен. По мери рањености може да буде доплата месечно 8 круна, 16 круна и 23 кр. 33 фил.

Рањеничку доплату од 8 круна месечно добијају они војници, који су са непријатељскога оружја или другог ког ратнога прибора постанули неспособни за борбу. Месечну доплату од 16 круна добија онај, који је са озледе изгубио једну руку или једну ногу, а исто толико добија и онај војник, којем је други који део тела толико озлеђен, да је за зараду неспособан.

Месечну рањеничку доплату од 23 кр. 33 фил. ужива онај, који је са повреде изгубио два уда или је ослепио на оба ока или ако му је вид тако ослабио, да је кадар сасвим изблизо да види само крупне ствари, да разазна мрак од светлости. Ову рањеничку доплату не може нико

Уштитити нити се може она срачу- нити као отпрема.

Један део оних војника, који су у војеној служби ослепили или су до- панули таквих рана, које изискују варочите неге и надзора, смешта се — на терет војничкога ерара — у инвалидске домове. Овим инвалидима припада плата, јело, стан, одело и јефтинији дуван.

У опште, сада је брига око наших инвалида опћа, те управници наше државе спремају њих ради нове уредбе — о којима ћемо говорити идући пут. Л. Т.

Корист од голубова.

Голубовима је на многим местима чак и човек душманин. Сасвим без разлога. О голубовима се разнео лажни глас, да кваре кућни кров и да на њиви сатиру семење. То миш- љење о голубовима скроз је по- грешно. Газдама се шта више може препоручити, да држе што више голубова, јер се у новије време по пијацама великих градова тражи голубље месо, а уз то може и сам газда голубљим месом снабдети и своју кујну.

Оно је истина, да голуб час по излети на њиве. Истина је и то, да онде купи семење, али само оно, које брана није заронила у земљу те од којег ни онако не би било асне. Голуб не дира зароњено се- мење; није он кокошка, да чепрка, а ни кљун му није јак, као у врране, те није згодан за то, да њим рије земљу.

Голуб по њиви купи дивљи гра- шак, кукољ, коров, дивљу репицу, боб, а уз то тамани и пужеве, гусе- нице и друге штеточине.

Не стоји ни оптужба, да голуб квари кућни кров и да са црепанога крова купи мрвотине. Толико је истина, да и голуб, као и свака птица, хоће креча па с тога гута оне мрво- тине и ситне камичке, које је спрала киша а који би и онако отишли у тартањ. Голуб није кадар својим кљуном пробити кров. Кров од трске најлакше ће се заштитити против голу- бова, кад се унакрет прикују на њ летве, али на ретко.

У Белгији, коју су јесенае заузели Немци, у велико се одгајају голубови. Онде газде држе голубове због тога, што је голубље ђубре једно од нај- бољих. Али држе их и с тога, што је онде, где има много голубова, усев слободан од корова. И у Мисиру (Египту) народ такођер запађује силне голубове. Има онде света, који има по шест стотина пари голубова.

Ваља се оканути антипатије према голубовима. Треба узети у обзир, да су голубови корисни а много не стају. Уз живину се на дворишту голубови и не опажају. Многобројно се излеже голубова, кад им је гнездо топло. Голубица лежи на јајима деветнаест дана, наизменце са му- жаком.

Голубље месо је кусно. Данас у ово ратно време, много га траже по пијацама. Голубље се месо лако сва- рује на с тога га лечници прописују болесницима и онима, који се пре- дигли од болести.

Повртарство.

На овоме ћемо месту о такоме поврћу говорити, које не захтева врло јаку земљу и у слабијој земљи успева и велик род доноси само ако је земља добро урађена. Одмах нам ваља овде нарочито нагласити, да погрешно суди онај, који мисли, да тако поврће и у рђавој, слабој земљи расти и род доноси. То је сасвим погрешно мишљење, јер и то биље захтева своје и богато награђује како добру негу, тако и добру земљу, само нам ваља пазити да га не садимо на новопођубрено земљиште. У том случају се додуше биљка: лишће и стабло снажно развија али род остаје мален. Са успехом можемо давати у мањим количинама поједине врсте ђубрета, као на пример чистог пепела (од дрвета) или такозваног калцисуперфосфата а и добро сазрелог живиначастог и голубијег ђубрета.

Овамо спадају разне врсте пасуља и грашка. Вучји пасуљ је изврсна биљка посред махунача ако га рано посејемо. Затим малени пасуљ, пасуљ, који се на тачкама пење, коњски или свињски боб, малени грашак и разне врсте грашка, које се пужају: а то су шатарац и совуљача, грашак и најзад сочиво.

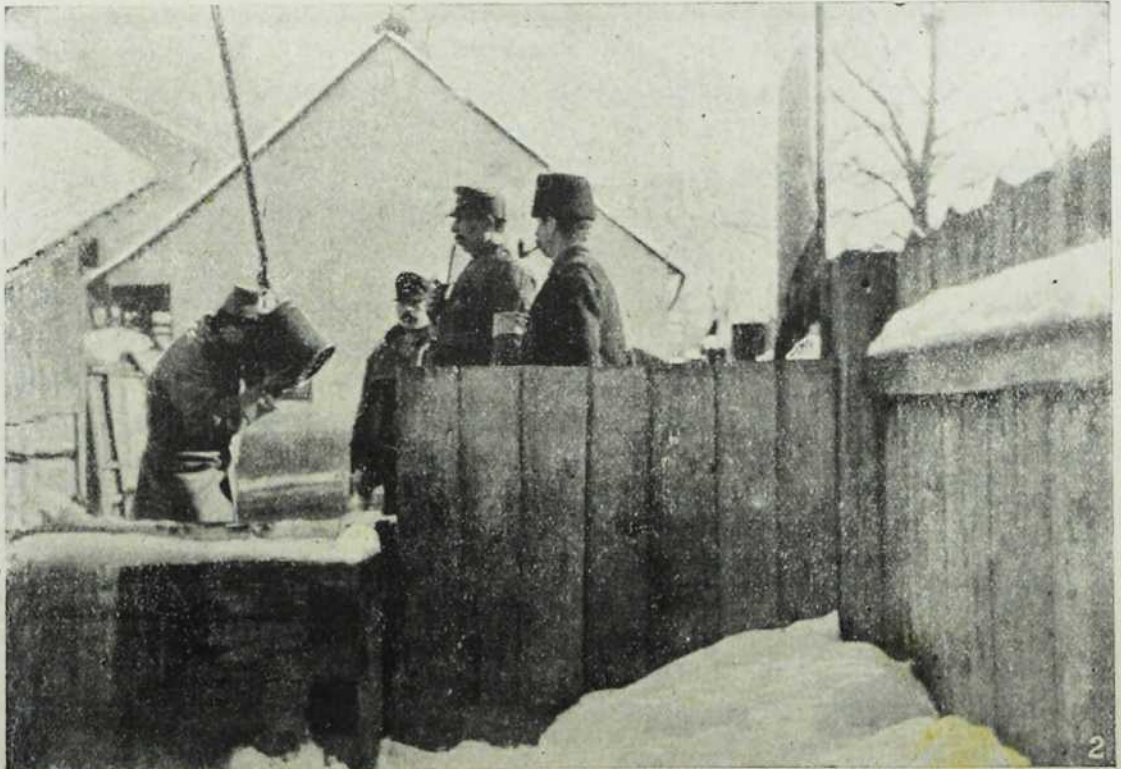
Грашак. Најбоља биљка у башти око куће, изврсна храна за јело, било у зелен заједно са махуном или само зелено зрно а у зрелом етању је најбоље зеље, које је од тим веће вредности, јер га рано можемо производити. Имаде разних врсти грашка. Најизврснији су: такозвани шећерци,

ови имају у зелен меснату махуну са slabим неразвијеним зрном, што је врло укусно зеље. Затим су значајне оне врсте грашка, које дају у зелен крупно зрно за кување. Оне врсте, које дају окруњено добро семе служе већим делом за кување у зрелом етању. Од сваке те врсте имаде таког грашка, који не расте у вис а и таковог, који се пужа. И време зрења је различито. Имаде врсти, које врло рано зру, па су врло ране врсте, затим имаде раних а и касних врсти. За башту око куће су најбољи рани, ниски шећерци.

Грашак не воли новопођубрену земљу. Најбоље му одговара питома, дубоко обрађена са дрвенастим пепелом пођубрена земља средње снаге на сунчастом заштићеном месту.

Грашак можемо сејати од раног пролећа до јесени и ако смо вешти може нам грашак дати од свих мехунастих биљака најранији род у башти. Већ га фебруара месеца можемо посејати. При такоме раноме сејању ваља нам осигурати заштићено место. Обично марта сејемо другипут, а априла трећипут. Грашак се у редовима сеје. Редови су једно од другог све по 30 центиметара удаљени а и кућице у редовима све по 30 центиметара. У сваку кућицу бацимо 3—4 зрна, но многи су до тога искуства дошли, да и онда лепо роди грашак ако поједино зрно свако за себе у реду посејемо. То стоји нарочито за грашак, који се пужа. Том приликом — при сејењу — ваља нам тачке у земљу учвртити, већ зато при сејању, да не би доцније оште-

Санитецки трен код буковинских кланаца. — Мало свежег напитка.

Из буковинских бојева.

тили корење младих биљака. Тачке треба да су барем 40—50 центиметара дуже него што се грашак пужа. Гранасте тачке су најбоље, јер се само на такима може биљка у висину пужати, глатке тачке не одговарају цељи.

Леју, коју засејавамо грашком, можемо овако поделити. Дужом 120 центиметара широке леје оставимо у средини за карфијол 40 центиметара, од карфијола долазе на обе стране редови грашка у размаку од ових по 30 центиметара. На обе ивице леје садимо салату, роткву или малену такозвану «кароту». Будући да карфијол захтева добропођубрену земљу, то нам ваља дотичну траку земље снажно пођубрити. Ако на ивице сејемо салату и ту нам ваља ђубрити, само ономе делу леје не смемо дати ђубрета, куда буде грашак дошао. На тај начин ћемо најбоље земљиште искористити. Ко год је по нашем овоме савету сејао грашак, сваки је био са успехом задовољан.

Пазимо при сејању грашка да поједина зрна не мењемо сувише дубоко у земљу, 6 највише 7 центиметара, не дубље. Посејати га можемо већ јануара месеца, јер грашку не штоди ни снег ни зима, али тако рано сејање смемо само на добро заштићеном земљишту извести и то у лејама, које воде са запада на исток.

Ако хоњемо да до јесени имадемо грашка, ваља нам га сваких 14 дана посејати око до половине јуна. Доцније сејање због «брашнасте росе» обично не полази за руком. На тежој

земљи међутим можемо са успехом и августа месеца сејати.

Од многих врсти грашка најбоље је оне сејати, које су у нашем пределу као добро познате. Немојмо на рекламу много давати.

Обрађивање се састоји из ових радова: загртање два-трипута, окопавање неколико пута и плевљење.

Највећи непријатељ грашка је врабац који младе биљке често врло јако озлеђава. Против тога се само на тај начин можемо бранити, да над лејом разапнемо или конце или мрежу.

За рад нам ваља напоменути, да је за сејање најбоље две године старо семе, из којег се биљке развијају, које најбоље цветају.

Пасуљ. За сејање пасуља треба земљу дубоко да преоремо, да би ју измрвили и изаберимо за ту цел сунчано место. Ни пасуљ не воли новопођубрену земљу, у којој се додуше снажно развија, много лишћа добија, али не даје велик род. Пазимо дакле, да изаберемо новопођубрену земљу за ту цел.

Пасуљ је према зими врло осетљив, е тога изаберимо најзаштићеније и најсунчаније место и не сејмо га пре половине или пре краја априла. Ако је добро време око првога априла. И код пасуља ваља пазити да га не посејемо одвише дубоко, то је овде још важније него код грашка. Зрна нека не дођу дубље по 3—4 центиметара у земљу.

Ваља нам пазити и на размак при сејању, јер пасуљ воли отворено, слободно место и само на такome даје богат род. Цбунаст пасуљ сејмо на

размак од 30—35; врсте које се пу-
жају на 50—75 центиметара, а оне,
које се врло високо пужају на 80—85
центиметара. За те последње врсте
еместимо тачке већ при сејању, да
не би после спречавали биљке у
њиховом напредовању.

За пасуљ узмимо глатке по мо-
гућству три метара дугачке тачке и
еместимо их у троје тако, да им саста-
вимо и свежемо горње крајеве.

Код оних врсти пасуља, које се
пужају пазимо на то да кад скуп-
љамо махуне да доње беремо, јер ти
су најразвијенији.

Нега се састоји из окопавања, за-
гртања 2—3 пута и плевљења земље.
Прво окопавање изведимо онда, када
биљке 3—4 листа имају.

Обично се сеје пасуљ међу куку-
рузом. За ту је цел најбоља врста,
која се не пужа. Кукуруз се онда
сеје нешто раздаље, да би пасуљ
имао доста ваздуха.

И пасуљ сејемо више пута један
за другим, те можемо имати зеленог
пасуља све до мраза. Размак сејања
је све по 14 дана једно за другим.

Пасуљ, који се пужа, је бољи за
хладније пределе, јер је мање осет-
љив за хладноћу. За такве пределе
препоручујемо «сланинаст» и «сала-
таст пасуљ» нарочито ердељску врсту
«сланинастог» пасуља.

Од оних врсти, које се не пужају
ваља оне сејати, које су у дотичноме
пределу опробане. Највећма су раз-
прострете ове врсте: «Цар Виљем»,
«Мондор», шомођски шарен, Маутне-
рова урма од воска и сумпораст
пасуљ.

У земљишту, које смо на послетку
чланка описали сејмо и остало маху-
насто биље као на пример коњски
пасуљ, који се у Немачкој много
сеје, будући је врло хранљив то за-
служује пажњу. Код нас се те врсте
пасуља слабо сеју. У хладнијим кра-
јевима и онде, где Немци живе овде-
онде се сеје на већим површинама,
дочим су остале врсте више познате
у крајевима, у којима Мађари и
Словаци живе. Коњски пасуљ имаде
једног врло великог непријатеља а то
су црне лиснате уши, које особито
на сувој пескуши у великој мери
шкоде произвођењу те биљке.

И сочиво не захтева најбољу
земљу. Но није обичај сејати га у
баштама око куће, Са успехом га
сеју у горњој Мађарској, дочим га
на несковитој земљи не можемо
производити.

Коњи враћени са бојишта.

Министар пољопривреде, да би по-
пунио број коња у нашој земљи,
уредио је у нашој држави 42 коњ-
ске болнице, да би се у њима изле-
чили са бојишта враћени, лакше
озлеђени коњи и пошто се излече
предали газдама. Министар је ово
тако удесио: да војено заповедништво
уступи газдама ове употребљене коње
за цену од 100 круна, која се плаћа
за употребу коња. Из ових болница
продали су до сада свега 3186 ко-
мада коња.

1. Полагање телефонске жице по снегу. — 2. Стан домбранског официра у стрељачком рову. — 3. Мећава. — 4. Сталац машинске пушке у стрељачком рову. — 5. Домбранац на стражи у снежној кабаници.

Како би се могло наше воћарство унапредити? *

Написао: Стјепан Којдл — Пожега.

(Наставак)

У том погледу заостала је Европа за Северним Америчким Државама, Канадом, Аустралијом и Капландом. Услед ваљаног конзервирања воћа омогућено је овим прекоморским државама, да конкуришу својим воћем другим континенталним државама.

Воћарство Америке данас је сигурно најбоље организовано воћарство целог света. Американци се држе при том принципа: добру и јефтину робу издавати! Ништа у том погледу није за Американце немогуће.

У Калифорнији гаје се у велико шљиве, јабуке, брескве и кајсије, а не малу улогу игра и гајидба ораха, те калифорнијско виноградарство. Почевши од године 1902. уважају калифорнијски воћари у Лондон, Ливерцул, Гласгов, Хул, Хамбург и у некоја француска и скандинавска места годишње 80 милијона килограма шљива, 15 милијона килограма јабука, 8 милијона килограма сушеног грожђа и 30 милијона килограма сувог воћа. На нама је, да доскочимо

увозу свежег и сувог америчког воћа к нама, јер иначе ће нас они претети, те отети продају воћа у нашој рођеној кући!

У Америци има у површини од више четворних километара засађено или само јабука, или само шљива или бресака, а од дотичног воћа само две до три па чак и само једна једина врста. Услед оваковог поступка организације уједностављује се посао, издаци се умањују, но ризико је већи!

Јабуци припада међу воћем прво место, с разлога, што се јабука најдуже држи, није изборљива с обзиром на тло и поднебље, даде се најбоље употребити и отпремати.

Тиролска је земља јабука *par excellence*. Тамо се гаје гласовити светски калвил (ребраче), који се развија у далеке земље, поглавито у Русију, где се плаћају тако рећи невероватним ценама. Тако је на пример стајала у Берлину једна тиролска јабука (бели зимски калвил) 1.75 до 2.34 К; док су се у Петрограду плаћали лени екземплари ове врсте чешће са 8.20 К по комаду!

Осим белог зимског калвила гаје се у Тиролу: Рузмаринка, *Edelrote*, *Edelböhmer* и још некоје друге врсте.

У новије време шаљу се тиролске јабуке и у Француску и Енглеску. У Немачку се шаљу тиролске јабуке у бачвама, а то је такозвани *Massen-Obst*. Град Минхен је седиште продаје ових тиролских јабука у бачвама. У Тиролу има властитих извозних друштава и продајних заједница за калвил-јабуке (*Kalvillausfuhr-*

* Извод из истоимените књижице поштованог писца, са његовом дозволом. Ур.

Румунке у Кирлибаби. — Превоз рањеника са соницама у Јакобени.

Из буковинских бојева.

gesellschaftlichen- und Verkaufvereinigung).
www.gesellschaftlichen- und Verkaufvereinigung

Воћарство и трговина с воћем у Тирољу настала је од природе услед прикладних прилика, док у Штајерској видимо, да је воћарство продукт ваљаног деловања друштва (удружења). У Штајерској изабрано је мало, али финих и познатих врста јабука: у првом реду машанцика (борсдорфске царевке), Канада или паприска крупна царевка, Ананас царевка и Ripston pepping, а у много мањој мери црвени штетинац и друге. Из Штајерске увози се много воћа за прављење воћног вина у Баварску, Пруску, Шлеску, Виртембершку и Саксонску.

(Наставиће се.)

Огледало светскога рата.

У историји ратовања нема равна примера нашем ратовању од ове две задње недеље на северноме ратишту. Не зна се, да је икад икоја и ичија војска постигла оволико и оваких успеха, као што је то постигла наша војска, удружена са немачком војском, за ово кратко време а на фронту дугачком 400 километра. Потукли смо руску војску и гонимо је непрекидно. Наша војска постигнула је овај сјајни успех по плану, који је израђен по најбољим прописима војене науке и

искуства. Ми смо пробили у руски војени ланац деру, испрва врло уску, али смо је после проширили на 400 километара. Руси беже безобзирце. Толико су збуњени и преплашени, да не могу да се зауставе — а сваког сахата пада их све то више у ропство. Узалуд се руске војсковође упињу да зауставе своје војнике у бегању. Не зауставише их. Просуше се кано раскинут сноп жита. Нема им више опстанка у нашим крајевима — или ће се предати или ће сви изгинути. До који дан, па ће наша војска опет заузети Пшемисл — око којег се толико крви пролило.

Наша је победа извесна — јер и Немци бију Французе и Енглезе страховито.

У Италији се диже по свим варошима сокачка руља против нас — хоће, веле, рата! За Талијанце би било мудрије да седе с миром и да приме захвално оно, што им наша држава нуди. Ко тражи веће, изгуби и оно из вреће, а Талијани нису баш јуначко колена.

Мађарска Газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Ullői-út 25. szám.

Краљево летовање. Бечки меродавни кругови држе, да Његово Величанство не ће ни ове године летовати у Ишлу. Краљ ће по свој прилици остати кроз целу годину у Шенбрунском дворцу. Следећи месец пресоли ће се у Шенбрун, у палату Штекл, и министар спољашњих послова барун Буриан, те ће остати кроз цело лето у Шенбруну. Сада још станује барун Буриан у палати угарског министарства у Банк-гасе, јер се преуређују одаје у палати министарства спољашњих послова.

Његово Величанство и ратни зајам. По одредби Његовог Величанства подписало је главно равнатељство приватних и обитељских фондова Његовог Величанства 5 милијона круна другог угарског ратног зајма.

Краљ и угарска академија знаности. Поводом 75. свечане седнице угарске академије знаности одаслао је председник академије Верзевици Његовом Величанству хомагијалну поклонствену брзојавку. Председништво академије примило је од превишње кабинетске писарне по превишњем налогу одаслану брзојавку, којом Његово Величанство изриче премилоствено своје задовољство на изражају, да народ с краљем у овим великим временима исто то осећа.

Надвојвода Јосиф о својим војницима. У једцу престоничку болницу дошао је рањен војник, који је донео са собом надвојводином писмо, које гласи:

«Доноситељ овога писма је мој јуначки војник Стеван Шиклоди каплар, који је данас рањен у лево око руским танетом. Врло га штучем као врло поуздана, јуначкога момка и врло ми лежи на срцу да буде излечен, да оздрави. Молим да га пажљиво лечите, да ми се здрав врати. Отаџбини су врло потребни оваки војници. Хвала Богу ми сада врло добро стојимо. Орјашка надмоћ је скрхана са надчовеч-

ним отпором наших чета. Можда ће бити још жестоке борбе, али осећам да је Бог решио за нас повољно.

Јосиф надвојвода.»

Дечије газдинство. Антоније Миклош, начелник у Новој Пешти, добио је од грофа Ладислава Карољи њиву од 60 јутара на ту цел, да је у ово ратно време обрађују школска деца. Овим послом руководе искусни ратари а деца раде по њиховом упутству све радове вољно и вредно.

Обиље зелени. У Ујвидеку (Новом Саду) зелени је ове године толико обилно, да теретни возови возе отуда даномице по 125 метарски центи зелени у бели свет.

Браните птичице певачице. Сви ми знамо да птице певачице требе гусенице и другу згацију. Зато ако икада, ове ратне године, ваља бранити птичице, јер су нам они бесплатни помоћници у раду нашем.

Раздавање бакарне галице. Министар пољопривреде, преузвишени г. барон Имре Гизаљ, дао је из Немачке донети бакарне галице ради прескања винограда против пероноспоре. Пошто нема довољно те набављене галице, нека се — коме треба — покури, па нека је тражи од свога поджупана или градоначелника.

Нови ситни новац. Исковано је према потреби 20 милијона круна новог ситног новца по 20 и по 10 филира, који је већ почео да се употребљује.

Производња вина у Далмацији. Берба у Далмацији прошле 1914. године дала је 70 хиљада хектолитара мање, него ли је предвиђао статистички уред министарства пољоделства. Укупни производ је износио 1 милијон 388 хиљада 632, дотично 1 милијон 154 хиљаде 98 хектолитара. Осредњи производ последњег десетгодишња мало је прелазио 950 хиљада хектолитара. Укупни производ вина у Цислајтанији 1914. године дао је 4 милијона 20 хиљада и 500 хектолитара, по том преко 637 хиљада хектолитара мање од осредњег плода последњег десетгодишња. У последње доба цене су вину знатно покочиле.

Ко је прави заповедник руске војске ?

Поводом болести великога кнеза Николаја Николајевића настало је питање: да ли је руској војсци од потребе нови заповедник? Болест великога кнеза тако је тешка, да се не може ни мислити, да би он редовно могао извршивати посао, што је скопчан са овом задањом и по здрава човека ванредно напоран. Тиме је међутим велики кнез Николај Николајевић и рачунао.

Кад је 20. јануара поузданик и пријатељ великога кнеза Николаја Николајевића, генерал Данилов именован самосталним управитељем генералнога стожера, догодило се то у првом реду ради тога, да се олакша посао великому кнезу, који због болести није већ био потпуно способан за посао. Генерал Данилов у руској је војсци личноет првога реда. Царевом главном стану спада као генерални побочник адмирал Данилов, баш као и његов брат генерал Данилов. Будући да за мира и велики кнез Николај Николајевић баш као и највећи део осталих великих кнезова спадају царевому главному стану, то је генерал Данилов већ тиме био уредовни друг руског врховног заповедника. Цар има укупно 55 генералних побочника, који су узети из редова најодличнијих породица Русије, из чега је јасна и важност таквога места.

Од јануара дакле правим је заповедником руске војске генерал Данилов, који поступа сасвим у духу свог болесног пријатеља. Велики кнез и даље ће именованом функционирати као врховни заповедник, тако да народ и даље у њему виђа генералисимуса руске војске. Док не буде живот великога кнеза болешћу озбиљно угрожен, не ће се дакле у Русији именовати нови врховни заповедник.

Генерал Данилов има ново устројеним местом самосталног управитеља генералног сто-

жера војске такова овлаштења у рукама, да је тиме у сваком погледу кадар водити послове врховног заповедника војске.

Аустро-угарско и руско пешаштво.

Сад је управо десет ратних месеци и на темељу искуства у многобројним тешким бојевима може се већ данас тврдити, да је аустро-угарско пешаштво пред веома тешком задањом. Оно се нашло супрот непријатељу, који је бројно био далеко јачи, а уз то храбар, добро опремљен и искусан у рату. Људски материјал непријатељске војске није додуше био једнаке вредности, јер док је пешаштво монархије располагало извршеном, отврднулом, жилавом момчади, која је била прожета одушевљењем, недостајало је у Русији овог морално ојачаног елемента, а на место одушевљења ступило је онде слепо покораване, које се пре свега изразује у жилавој дефензиви Руса. У аустро-угарској војсци била је особита брига посвећена изображавању у стрељању и то се на брзо исплатило, јер је аустро-угарско пешаштво куд и камо боље гађало од руског. Руси су много пуцали, али су баш као и Французи у својим првим бојевима показивали склоност, да сасвим заклоњени пуцају и тако је већина хитаца промашила и пала предалеко.

Услед тога се опетовано дешавало, да су најсигурније позиције биле сасвим спреда на стрељној линији. То се дакако не односи на укупне руске чете, јер код гарде, сибирског збора и чета киевског војничког окружја много се пажње посвећивало и гађању. Са обзиром на то, аустро-угарским четам, којима је унаточ свему тому увек успевало свладати ове жилаве, добро изображене чете, припада двоструко признање.

Пешаштво монархије особито карактеризује ванредна дисциплина у пуцању, која се пре свега изразује у штедљивом трошењу набоја. Ниједан хитац без циља, то је основна наука, којој је та момчад приучена. Зато је наше пешаштво отварало ватру тек из даљина, које су пружиле сигурност у погледу гађања.

Приближаване непријатељу бива у крат-

www.nb.rs

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА БЕОГРАД

кпм, веома брзим скоковима. Овај начин брзог преваљивања ватром обасутог простора, показао се ванредно добрим. Руси скачу лаганије и имају при том веће губитке. У мањим размацима употребљава се често и пузање. Код аустро-угарских чета предњаче увек частници, што има додуше и своје лоше стране, али с друге је стране много боље, ако момчад види вође на челу. У том лежи и разлог знатним губитцима на часничтву, јер Руси су код сваке сатније одредили најбоље стрелце, да пуцају на частнике. Код Руса воде частници у данашњим позиционим бојевима момчад само до стрељачких ровова, а онда се враћају, остављају их онде заповеди искушаних потчасника. Ровови се страга затварају козацима, иза којих стоје стројне пушке. Занимиво је у осталом, да су Руси у бојевима код ужочког кланца и своју сибирску стрељачку пуковнију терали стројним пушкама у борбу.

Часничке је сабље код нас, баш као и у Француској нестало с фронта. Губитке поднаша аустро-угарско пешанство добро. И иза пада часника држи се момчад у боју храбро и самостално. Има и случајева, где ни губитци од 50, а ни 75 постотака нису могли поједине оделе склонити, да напусте своје позиције. Ту долази дакако у обзир и околност, да код данашњег деловања ватре често значи узмакнути исто што и пасти.

Све чете монархије имају ванредну склоност за насртаје јуришем и кад лође до навале бајонетима, не остане зацело нико у заклону. Једном сузбијени настраји не одузимају четама воље за даљње навале, већ оне баш с тим жешће срћу у бој. Бајонетску навалу дочекују Руси на различите начине. Док Азијци, Сибирци, Киргизи, те гарда до крајности устрају, зборови из нутарње Русије не поднашају наше навале голим оружјем, већ узмичу, или се предају.

Док се код аустро-угарског пешанства проводи јуриш у најбржем темпу, имају Руси и ту своје особине. Њихов насртај, при којем попреко пред собом држе оружје, те уз клицање «Ура!» насрћу напред, јуриш није брз, услед чега имају многе губитке.

Успоредивши аустро-угарско и руско пешанство, припада свакако аустро-угарском предност. Руси су додуше храбри, добро

опремљени, делом и добро изобразени војници, али им недостаје одушевлења, воље и свести, да своје силе доброј ствари жртвују. И тај морални моменат, тај дух најхрабријег јунаштва, дао је аустро-угарском пешанству снагу, да се у безбројним тврдим бојевима успешно опре непријатељу, који је бројно био од њега куд и камо јачи. «Нар. Нов.»

Састанци за нашу потпорну благајницу.

Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

О Г Л А С И.

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табаку овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, називаће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива. — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.